

УДК 821.161.2.091+
821.161.2(092)

Ольга Яблонська, канд. філол. наук,
доцент кафедри української літератури
Волинського національного університету
імені Лесі Українки

Дослідження Івана Сірака: енциклопедичність та об'єктивність науковця

*Робота виконана на кафедрі української
літератури ВНУ ім. Лесі Українки*

У статті досліджено основні етапи наукової та викладацької діяльності доцента кафедри української літератури, першого декана філологічного факультету Луцького педагогічного інституту імені Лесі Українки Сірака Івана Івановича. Проаналізовано його літературознавчі статті, присвячені творчості Т. Шевченка, І. Франка, Лесі Українки та ін. Відтворено контекст схвальної рецензії І. Сірака на роман О. Гончара «Собор». Наголошується на різноплановості наукових зацікавлень доц. Сірака І. І.

Ключові слова: *alma mater, кафедра, історія українського літературознавства, мала проза, рецензія, порівняльне літературознавство, літературне краєзнавство.*

Olga Yablonska. Research of Ivan Sirak: encyclopedition and objecting of scientist

In the article are researched main stages of scientific activities and teaching of Sirak Ivan Ivanovich an assistant professor of Ukrainian literature department of Lutsk's pedagogical institute after Lesya Ukrainka. It is analyzed his articles of critic of literature that are dedicated to creative works of T. Shevchenko, I. Franko, Lesya Ukrainka and others. Is reproduced a context of I. Sirek's favourable reviews on the O. Gonchar roman «Sobor». It is emphasized on variety of Sirak's interests.

Key words: *alma mater, department, history of Ukrainian critic of literature, small prose, review, comparative critic of literature, literally regional ethnography.*

Ольга Яблонская. Исследования Ивана Сирака: энциклопедичность и объективность ученого

В статье исследованы основные этапы научной и преподавательской деятельности доцента кафедры украинской литературы, первого декана филологического факультета Луцкого педагогического института имени Лесы Украинки Сирака Ивана Ивановича. Проанализировано его литературоведческие статьи, посвященные творчеству Т. Шевченко, И. Франко, Лесы Украинки и др. Воссоздан контекст положительной рецензии И. Сирака на роман О. Гончара «Собор». Акцентируется на разноплановости научных интересов доц. Сирака И.И.

Ключевые слова: *alma mater, кафедра, история украинского литературоведения, малая проза, рецензия, сравнительное литературоведение, литературное краеведение.*

Сірак Іван Іванович – перший декан філологічного факультету Луцького педагогічного інституту, який був створений 1969 р. після реформування історико-філологічного факультету. Досвід такої роботи вже був, бо 1968 – 1969 рр. доц. Сірак І. І. працював заступником декана історико-філологічного факультету. Протягом 1969 – 1975 рр. виконував

обов'язки декана філологічного факультету. З 1970 р. став членом КПРС. Тоді І. Сірак бере активну участь у громадській роботі, є головою Луцького міського товариства «Знання», членом обласного народного контролю, членом бюро обласної секції літератури і мистецтва товариства «Знання».

Університети майбутнього науковця почалися у школі рідного села (до війни закінчив початкову ланку). Сірак Іван Іванович народився 1 липня 1930 р. у с. Мацошин Жовківського повіту (Польща) (тепер Жовківського району, що на Львівщині). Закінчивши Мацошинську неповно-середню школу, продовжив навчання у Нестерівській середній школі.

Alma mater І. Сірака – Львівський державний університет ім. І. Франка, науковий осередок із давніми філологічними традиціями. Авторитет і невтомна праця відомого літературознавця академіка М. Возняка сформували тут франкознавчу школу. Випускник українського відділення філологічного факультету (навчався протягом 1948–1953 рр.; закінчив із відзнакою), І. Сірак стане гідним продовжувачем таких літературознавчих набутоків. При кафедрі української літератури 1956 р. він закінчив аспірантуру, працюючи над вивченням малої прози І. Франка.

Трудові будні – це улюблена робота: працював викладачем української літератури Львівського держуніверситету (1956–1959 рр.), старшим методистом філологічного факультету Львівського держуніверситету (1959–1960 рр.), старшим лаборантом кафедри української літератури (1960), завідував кабінетом шевченкознавства (1961–1963 рр.).

1962 р. захистив дисертацію на здобуття наукового ступеня кандидата філологічних наук «Майстерність оповідань І. Франка». Науковий ступінь кандидата філологічних наук присвоєно 1963 р.

У вересні 1963 р. був направлений викладати українську літературу в Луцькому загальнонауковому факультеті Львівського держуніверситету. У зв'язку з передачею цього структурного підрозділу Луцькому педінституту з квітня 1967 р. працює на посаді доцента кафедри української літератури Луцького державного педінституту ім. Лесі Українки.

Коло наукових зацікавлень І. Сірака відтворює його дослідницькі інтереси в царині класичної літератури, міжнаціональних літературних взаємозв'язків, радянської літератури, літературного краєзнавства та ін. На чільному місці – творчість Т. Шевченка, І. Франка та Лесі Українки.

Перші публікації обумовлені проблематикою кандидатської дисертації. Генеза, ідейно-художні та сюжетно-композиційні особливості малої прози І. Франка [36], [50], [55], [61], індивідуальний стиль І. Франка-новеліста [21], специфіка літературно-критичних робіт І. Франка [44], [45] – така проблематика ранніх досліджень І. Сірака. Не втратили своєї актуальності спостереження науковця про такі жанрово-композиційні особливості оповідань І. Франка, як оповідання-монолог, оповідання у формі мемуарів, оповідання – нарис характерів – «профілі осіб», оповідання-казка [61]. Простежуючи роль і місце оповідань І. Франка в історії цього жанру в українській літературі, дослідник вирізняє чотири етапи (проза Г. Квітки-Основ'яненка; Марка Вовчка, О. Стороженка, П. Куліша, Ганни Барвінок, Д. Мордовцева. Ю. Федьковича; І. Нечуя-Левицького, Панаса Мирного; М. Коцюбинського, О. Кобилянської, Л. Мартовича, В. Стефаніка, Марка Черемшини, М. Яцківа) [36]. На думку І. Сірака, «Франкові оповідання стоять... на грані третього і четвертого етапів» [36, 94]. В характеристиці оповідань І. Франка автор статті вирізняє вагомість рефлексійного елемента, простежує ідейно-тематичні особливості, специфіку розвитку сюжету, манеру викладу.

І. Сірак – автор рецензій на нові франкознавчі роботи [3], [19], [39], [52], [47] та публіцистичних виступів, приурочених творчості І. Франка [5].

У науковому доробку І. Сірака представлені і шевченкознавчі студії. Окремі публікації в періодиці присвячені значенню творчості Т. Шевченка [11], [24]. У дослідженні «Т. Шевченко і Волинь» науковець ретельно опрацював різноплановий матеріал про перебування українського художника й поета на теренах Волинської губернії. У студіюванні проблемного питання про перебування Т. Шевченка в Берестечку, Луцьку, селах Секунь

(Старовижівщина) та Вербка (Ковельщина) з'ясовується ряд суперечливих тверджень. Звертаючись до висновків авторитетних попередників, І. Сірак доводить, що відсутність прізвища Т. Шевченка на літографії церков у селах Секунь і Вербка, вміщених у монографії М. Іванишева про князя А. Курбського, обумовлена слідством над Кирило-Мефодіївським братством. Дослідник переконаний у тому, що як співробітник Археографічної комісії Т. Шевченко 1846 р. перебував і в Берестечку, і в Ковельському повіті [64].

Високе ім'я Лесі Українки зобов'язує доц. Сірака І. І. спрямувати свою дослідницьку увагу до творчості видатної письменниці. Шлях науковця – від публіцистичних виступів популяризаторського та інформативного характеру на сторінках преси [48], [59], [68] навчально-методичних робіт [33], [34] до компаративних студій [31], [32], [37], [38], [65].

Порівняльно-історичний підхід уможливив зіставлення таких літературних явищ, як драма-феєрія Лесі Українки «Лісова пісня» та філософська поема грузинського письменника Важі Пшавелі «Гадюкоюд» [32]. У руслі міжлітературної комунікації побудовані розвідки «Леся Українка і білоруська література», «Образ Лесі Українки в грузинській поезії», «Образ Лесі Українки в російській поезії». Презентативною є робота «Волинь у житті і творчості Лесі Українки» (1973), написана у співавторстві з В. Ф. Покальчуком [6] (примітно, що 1998 р. І. Сірак розвине основні положення цієї роботи в новому дослідженні [7]).

І. Сірак – рецензент монографій О. Рисака, присвячених дослідженню поетичної творчості Лесі Українки та літературного процесу кінця XIX – поч. XX ст. в аспекті синтезу мистецтв [30], [35], [40], [57].

Увагу І. Сірака до поточного літературного процесу засвідчує жанр рецензії. У полі зору літературного критика і поетичні збірки («Під крилом неба» (1966) І. Гуцака [12], [69], «Ні!» (1967) І. Богачука [8], [63], «Ватра» (1966) Р. Братуня [11], «Засвідчення» (1969) Й. Струцюка [15]), і прозові тексти (роман В. Гжицького «Опришки» (1962) [29], роман Р. Іваничука «Край битого шляху» (1962) [25], роман Є. Куртяка «Хрест і калина» (1967)

[54], повість В. Заминського «Волинський полк іде в революцію» (1967) [46], роман О. Гончара «Собор» (1968) [18], повість Є. Гуцала «Мертва зона» (1967) [42], роман Ю. Збанацького «Хвилі» (1967) [20]), і драматургія (комедію М. Стельмаха «Кум королю» (1967) [67]). Коли в кінці 1960-х до українського читача дійшла поезія Г. Жежко – І. Сірак також представив критичну рецепцію [49], [56]. Про розмаїття інтересів науковців свідчить рецензія на збірник О. Ошуркевича та М. Стефанишина «Пісні з Волині» (1970) [43].

Варто наголосити, що критичне слово І. Сірака про роман О. Гончара «Собор» (1968), виголошене 13 лютого 1968 р. в газеті «Радянська Волинь», було серед тих, хто зацентрував тоді на гуманістичних цінностях твору, – М. Малиновська, Гр. Тютюнник, Д. Гринько, Т. Костецька, В. Власенко, С. Бурлаков та ін. В. Коваль у дослідженні «“Собор” і навколо собору» (1989) відтворює ці складні обставини, що засвідчили завершення шістдесятництва.

«...Обласна газета «Радянська Волинь» друкує рецензію викладача педінституту, кандидата філологічних наук Івана Івановича Сірака, в якій роман оцінюється як «свідчення дальшого ідейно-художнього зростання української радянської літератури, підвищення її суспільної ролі, активного втручання в життя». Жанрову своєрідність роману, на думку рецензента, визначило пристрасне утвердження ідеалів гуманізму і таке ж засудження тих, хто насміхається з благородних людських поривань, стемлінь, хто паплюжить чистоту і красу людської душі» [1, 40]. Про наслідки для автора рецензії інформується зі слів П. Шафети, який тоді був заступником редактора газети: «Іван Сірак не був репресований. Він і далі працює в педінституті, підтримує зв'язки з газетою. Ми обидва гордимось тим, що не захотіли підняти брудних грудок, які нам підкидали наглядачі за культурою, і залишилися чесними перед людьми і власною совістю» [1, 40]. Доц. Мудрик Г. І., яка тоді виконувала обов'язки завідувача кафедри української літератури, пригадує, що доц. Сірака І. І. не раз викликали на всілякі збори та засідання, критикуючи за рецензію.

Окремі публікації І. Сірака присвячені творчості П. Тичини [16], Остапа Вишні [14], [41], [62], **латиського** письменника Я. Райніса [58] та ін. [13], [17].

Про багатогранність науковця та його мистецькі вподобання свідчать рецензії на вистави [26] та фільми [53]. Енциклопедичний рівень знань І. Сірака демонструють його словникові статті у виданнях «Історія міст і сіл УРСР. Волинська обл.» [4] та «українська літературна енциклопедія» [27], [28].

Доц. Сірак І. І. має ряд праць навчально-методичного характеру, написаних для студентів, вчителів та лекторів-пропагандистів [2], [22], [23], [33], [51], [66], [70]. Під його керівництвом були виконані перші студентські дипломні роботи (Степанюк Л. П. «Осінь казка» Лесі Українки – відгомін революційних подій 1905 року. – Луцьк, 1979; Карпюк С. О. Волинь у творчості Лесі Українки. – Луцьк, 1981). Протягом багатолітнього стажу викладач розробив такі навчальні курси: «Давня українська література», «Українська усна народна творчість», «Історія української літератури першої половини ХІХ ст.», «Історія української літератури другої половини ХІХ ст.», «Література народів СРСР», «Вступ до літературознавства», «Теорія літератури», а також ряд спецкурсів і спецсеминарів з історії української літератури, методики викладання української літератури, теорії літератури. У навчальному навантаженні доц. Сірака І. І. було також керівництво фольклорною та педагогічною практиками.

В останньому звіті про наукову та навчально-методичну роботу, який датується 2 червня 1999 р. (12 жовтня 1999 р. Івана Івановича не стало), інформується про статті, присвячені історії кафедри української літератури, творчості Лесі Українки, Т. Шевченка, О. Гончара, про робочі навчальні програми спецкурсів («Новітні школи в літературознавстві», «Корифеї літератур народів Сходу») і спецсеминару («Вибрані питання франкознавства»), а також про методичні рекомендації «Вивчення студентами прози І. Франка у вузі» та ін.

У спогадах колег та студентів Іван Іванович Сірак залишився як відповідальна і працьовита людина, науковець-універсал.

1. Коваль В. К. «Собор» і навколо собору. – К. : Молодь, 1989. – 272 с.
2. Сірак І. Атеїзм українських письменників : Методичні рекомендації. – Луцьк : Волинська обласна організація товариства «Знання», 1983. – 24 с. (У співавторстві з Г. Мудрик).
3. Сірак І. А тепер по жанр казки : [Рецензія на книгу Я. Закревської «Казки Івана Франка»] // Жовтень. – 1968. – № 5.
4. [Сірак І.] Боровичі // Історія міст і сіл Української РСР. Волинська область / ред. Тронько П.Т. – К. : Головна редакція Української радянської енциклопедії АН УРСР, 1970. – С. 553; [Сірак І.] Бужани // Там само. – С. 206; [Сірак І.] Скірче // Там само. – С. 210.
5. Сірак І. Великий патріот. І. Франко – борець проти буржуазно-націоналістичної ідеології // Рад. Волинь. – 1966. – 16 лип.
6. Сірак І. Волинь у житті і творчості Лесі Українки // Леся Українка : Публікації. Статті. Дослідження : Матеріали ювілей. респ. наук. конференції. – К. : Наук. думка, 1973. – С. 100–107 (У співавторстві з В. Ф. Покальчуком).
7. Сірак І. Волинь у житті і творчості Лесі Українки // Наук. вісник ВДУ : Філологічні науки (лесезнавство). – Луцьк : Вежа, 1998. – № 7. – С. 33–36.
8. Сірак І. Впевнений голос поета : [Рецензія на збірку поезій І. Богачука «Ні!»] // Молодий ленінець. – 1967. – 12 квіт.
9. Сірак І. Вступний екзамен з української літератури : Методичні поради для абітурієнтів. – Луцьк, 1986.
10. Сірак І. Вшановує народ (з історії пам'ятників Шевченка) // Рад. Волинь. – 1964. – 29 лют.
11. Сірак І. Двадцять поетичних років : [Рецензія на збірку Р. Братуня «Ватра»] // Рад. Волинь. – 1967. – 3 берез.

12. Сірак І. Добрі задатки ліричного хисту : [Рецензія на збірку поезій І. Гушака «Під крилом неба»] // Жовтень. – 1966. – № 12.
13. Сірак І. Дружба культур, дружба літератур // Укр. літературознавство. – Вип. 33. – Львів : Видавництво ЛДУ ім. Франка, 1979.
14. Сірак І. Живий Остап Вишня // Ленінська молодь. – 1966. – 14 жовт.
15. Сірак І. Засвідчення на зрілість : [Рецензія на збірку поезій Й. Струцюка «Засвідчення» (К.: Молодь, 1969)] // Рад. Волинь. – 1969. – 14 груд.
16. Сірак І. «За всіх скажу, за всіх переболію...» (До 80-річчя з дня народження П. Г. Тичини) // Рад. Волинь. – 1971. – 27 січ.
17. Сірак І. З історії філологічного факультету // Минуле і сучасне Волині. Освіта. Наука. Культура [Тези доповідей та повідомлень IV Волинської історико-краєзнавчої конференції 13–14 квітня 1990 року]. Ч. I. – Луцьк : Ред.-вид. відд. Волинського облполіграфвидаву, 1990. – С. 20–25.
18. Сірак І. З широт життя : [Рецензія на роман О. Гончара «Собор»] // Рад. Волинь. – 1968. – 13 лют.
19. Сірак І. Іван Франко – літературний критик : [Рецензія на книгу І. Дорошенка «Іван Франко – літературний критик»] // Молодий ленінець. – 1967. – 26 трав.
20. Сірак І. Із хвиль життя : [Рецензія на збірку на роман Ю. Збанацького «Хвилі»] // Рад. Волинь. – 1969. – 5 берез.
21. Сірак І. Індивідуальний стиль І. Франка-новеліста // Доповіді і повідомлення ЛДУ ім. Франка. – Вип. 8. Ч. 1. – Львів, 1958.
22. Сірак І. Інтернаціональне виховання учнів у школі (на матеріалі зв'язку творчості Т. Шевченка з поезією народів СРСР). – Луцьк : Волинський обласний інститут вдосконалення кваліфікації вчителів, 1986. – 18 с.

23. Сірак І. Інтернаціональний пафос радянської літератури : Методичні рекомендації. – Луцьк : Волинська обласна організація товариства «Знання», 1985. – 26 с.
24. Сірак І. Його вшановує весь світ // Вільна Україна. – 1961. – 24 лют.
25. Сірак І. Край битого шляху історії : [Рецензія на роман Р. Іваничука «Край битого шляху»] // Вітчизна. – 1963. – № 8.
26. Сірак І. Краса вдовиної світлиці : [Рец. на виставу «Каса маре» Волинського драмтеатру] // Ленінська молодь. – 1966. – 21 січ.;
- Сірак І. Сатира на «вільний світ» : [Рецензія на виставу Тамбовського театру «Потрібен брехун»] // Рад. Волинь. – 1966. – 31 лип.;
- Сірак І. Коли сходилла зоря : [Рецензія на виставу «Сині роси» М. Зарудного у Луцькому театрі] // Рад. Волинь. – 1966. – 13 лист.;
- Сірак І. Жарт і трагедія : [Рецензія на виставу п'єси І. Карпенка-Карого «Паливода XVIII століття» у Волинському театрі] // Рад. Волинь. – 1966. – 25 лист.;
- Сірак І. Віра в людину : [Рецензія на спектакль Ульяновського театру «Тяжке обвинувачення»] // Рад. Волинь. – 1967. – 21 лип.;
- Сірак І. Бій міщанству : [Рецензія на виставу Ульяновського театру «Одружений жених»] // Рад. Волинь. – 1967. – 30 лип.;
- Сірак І. Трагедія одержимої : [Рецензія на спектакль Волинського обласного драматичного театру «Вовчиха»] // Рад. Волинь. – 1967. – 6 жовт.;
- Сірак І. Легенда про крицеву волю : [Рецензія на спектакль Волинського облдрамтеатру «Оптимістична трагедія»] // Рад. Волинь. – 1967. – 1 лист.;
- Сірак І. Бунт проти рабства духу : [Рецензія на спектакль К. Харіма «В ніч місячного затемнення»] // Рад. Волинь. – 1969. – 12 бер.;
- Сірак І. «Відплата» : [Рецензія на спектакль О. Струніна (гродненський театр)] // Рад. Волинь. – 1969. – 14 трав.;
- Сірак І. У солов'їну ніч : [Рецензія на спектакль Є. Єжова «Солов'їна ніч» (Волинський театр)] // Рад. Волинь. – 1969. – 15 жовт.;
- Сірак І. Спектакль про молодь : [Рецензія на виставу

Воркутинського театру «Ей ти, здрастуй!»] // Рад. Волинь. – 1970. – 17 лип.; Сірак І. На світанку : [Рецензія на спектакль Волинського театру (п'єса Плоткіна «На світанку»)] // Рад. Волинь. – 1970. – 8 лист.; Сірак І. На сцені – наш сучасник : [Рецензія на спектакль Волинського обласного театру «Пам'ять серця» (п'єса О. Корнійчука)] // Рад. Волинь. – 1971. – 6 січ.; Сірак І. Нескорені : [Рецензія на виставу п'єси А. Макайонка «Трибунал» Волинського обласного театру імені Шевченка] // Рад. Волинь. – 1971. – 26 берез.; Сірак І. І оживає минуле : [Рецензія на виставу] // Рад. Волинь. – 1976. – 19 лист.; Сірак І. Герої, народжені часом // Рад. Волинь. – 1976. – 4 груд.; Сірак І. Сміх, що стверджує добро // Рад. Волинь. – 1977. – 28 черв.; **Сірак І. Є..... народів і літератур** // Рад. Волинь. – 1977. – 5 серп.; Сірак І. Заграви червоної Волині // Рад. Волинь. – 1977. – 25 лист.; Сірак І. Пісня нескореним : [Рецензія на виставу] // Рад. Волинь. – 1978. – 28 берез.; Сірак І. Спадкоємці : [Рецензія] // Рад. Волинь. – 1978. – 19 трав.; Сірак І. І традиційно, і по-новому : [Рецензія на виставу] // Рад. Волинь. – 1979. – 19 черв.; Сірак І. Мораль, яка нівечить душу : [Рецензія на виставу] // Рад. Волинь. – 1979. – 26 лип.; Сірак І. Народна героїка : [Рецензія на виставу] // Рад. Волинь. – 1979. – 30 жовт.; Сірак І. Правда, якій не можна зрадити : [Рецензія на виставу] // Рад. Волинь. – 1980. – 8 лип.

27. Сірак І. Кушко Іван Михайлович // Українська літературна енциклопедія : У 5 т. – Т. 3. – К. : «Українська енциклопедія імені М. П. Бажана», 1995. – С. 116.

28. Сірак І. Лазарук Віктор Антонович // Українська літературна енциклопедія : У 5 т. – Т. 3. – К. : «Українська енциклопедія імені М. П. Бажана», 1995. – С. 126.

29. Сірак І. Легенда гір : [Рецензія на роман В. Гжицького «Опришки»] // Жовтень. – 1963. – № 6.

30. Сірак І. «Лесин дивосвіт» : [Рецензія на книгу О. О. Рисака «Лесин дивосвіт» (Львів : Світ, 1992. – 184 с.)] // Народна трибуна. – 1992. – 8 лип.
31. Сірак І. Леся Українка і білоруська література // Леся Українка Особистість. Творчість. Доля : Тези доповідей та повідомлень на міжвузівській науково-методичній конференції, присвяченій 120-річчю від дня народження Лесі Українки. – Луцьк, 1991. – С. 86–87.
32. Сірак І. Леся Українка і Важа Пшавела (ідейно-художній перегук драми-феєрії «Лісова пісня» та філософської поеми «Гадюкоїд») // Співець мужності і краси : Тези доповідей наук.-практ. семінару, присвяченого 115-річчю з дня народження Лесі Українки (21–22 березня 1986 р.). – Луцьк, 1986. – С. 37–39.
33. Сірак І. Леся Українка і краєзнавство в школі : Методичні рекомендації для вчителів. – Луцьк : Волинський обласний інститут удосконалення кваліфікації вчителів, 1986. – 13 с.
34. Сірак І. Леся Українка і краєзнавство в школі : Тези доповідей // Минуле і сучасне Волині : Тези доповідей і повідомлень Волинської регіональної історико-краєзнавчої конференції. – Луцьк, 1985.
35. Сірак І. «Лісова ідилія» в уяві Олександра Рисака : [Рецензія на книгу О. О. Рисака «Мелодії і барви слова. Проблеми синтезу мистецтв в українській літературі кінця XIX – поч. XX ст. : Монографія» (Луцьк : Надстир'я, 1996. – 102 с.)] // Віче. – 1997. – 20 лют.
36. Сірак І. Місце І. Франка в історії українського дожовтневого оповідання // Іван Франко. Статті і матеріали : Збірник дев'ятий. – Львів : Видавництво Львівського університету, 1962. – С. 79–94.
37. Сірак І. Образ Лесі Українки в грузинській поезії // Матеріали XXXVIII наук. конференції проф.-викл. складу інституту. – Луцьк, 1992. – Ч. 2. – С. 186.

38. Сірак І. Образ Лесі Українки в російській поезії // Матеріали ХХХІХ наук. конференції проф.-викл. складу і студентів інституту. – Луцьк, 1993. – Ч. 2. – С. 257.
39. Сірак І. Один з перших : [Рецензія на книгу О. Мороза «Іван Франко. Семінарій»] // Ленінська молодь. – 1966. – 16 верес.
40. Сірак І. Одне з перших досліджень в сучасному українському лесезнавстві // Олександр Рисак – педагог, науковець, письменник : У вінок світлої пам'яті О. О. Рисака / Публіцистика, поезії / Упорядник Денисюк В.Т. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – С. 103–107.
41. Сірак І. Остап Вишня – гуморист і людина // Рад. Волинь. – 1966. – 17 серп.
42. Сірак І. Пафос гуманізму : [Рецензія на повість Є. Гуцала «Мертва зона»] // Рад. Волинь. – 1968. – 29 січ.
43. Сірак І. Перлини волинського фольклору : [Рецензія на збірник О. Ошуркевича і М. Стефанишина «Пісні з Волині»] // Рад. Волинь. – 1970. – 5 серп.
44. Сірак І. Питання майстерності в літературно-критичних статтях І. Франка // Доповіді і повідомлення ЛДУ ім. Франка. – Вип. 7. Ч. 1. – Львів, 1957.
45. Сірак І. Питання майстерності художнього твору в літературно-критичних статтях І. Франка // Питання художньої майстерності в творах українських письменників. – Львів : Вид-во ЛДУ, 1958.
46. Сірак І. Під прапорами революції : [Рецензія на повість В. Заминського «Волинський полк іде в революцію»] // Молодий ленінець. – 1967. – 21 лип.
47. Сірак І. Подорож у мудрий і добрий світ : [Рецензія на книгу Я. Закревської «Казки Івана Франка»] // Ленінська молодь. – 1966. – 15 лип.
48. Сірак І. Поезія «досвітніх вогнів» // Жовтень. – 1975. – № 2. – С. 116–118.

49. Сірак І. Поезія сильної духом : [Рецензія на збірку Г. Жежко «Троянди з-за ґрат»] // Молодий ленінець. – 1968. – 17 серп.
50. Сірак І. Про генезу та ідейно-художні особливості оповідання Франка «Ліси та пасовиська» // Іван Франко. Статті і матеріали : Збірник сьомий. – Львів : Видавництво Львівського університету, 1960. – С. 210–224.
51. Сірак І. Програма з української літератури (8 клас) для слухачів факультету молодого педагога. – Луцьк, 1986.
52. Сірак І. Розвідка про світогляд І. Франка : [Рецензія на книгу М. Возняка «Нариси про світогляд І. Франка» (Львів, 1955)] // Жовтень. – 1956. – № 9.
53. Сірак І. Розповідь про великого вождя : [Рецензія на фільм «Синій зошит»] // Рад. Волинь. – 1964. – 24 трав.; Сірак І. Моряки ідуть у революцію : [Рецензія на кінофільм «Загибель ескадри»] // Рад. Волинь. – 1966. – 20 лют.
54. Сірак І. Роман, що обвинувачує : [Рецензія на роман Є. Куртяка «Хрест і калина»] // Молодий ленінець. – 1967. – 22 груд.
55. Сірак І. Село в оповіданнях Івана Франка // Іван Франко. Статті і матеріали : Збірник четвертий. – Львів : Видавництво Львівського університету, 1953. – С. 136–149.
56. Сірак І. Серед сильних духом : [Рецензія на збірку Г. Жежко «Троянди з-за ґрат»] // Вітчизна. – 1968. – № 12.
57. Сірак І. Слово про скарби художнього слова // Олександр Рисак – педагог, науковець, письменник : У вінок світлої пам'яті О. О. Рисака / Публіцистика, поезії. – Луцьк : Надстир'я, 2004. – С. 108–116.
58. Сірак І. Співець визвольного руху (До 100-річчя з дня народження Я. Райніса) // Нове життя. – 1965. – 13 жов.
59. Сірак І. Співець революції : Леся Українка // Рад. Волинь. – 1970. – 24 лип.

60. Сірак І. Співці правди й боротьби // Рад. Волинь. – 1989. – 1 серп.
61. Сірак І. Спостереження над композицією оповідань Івана Франка // Іван Франко. Статті і матеріали: Збірник шостий. – Львів: Видавництво Львівського університету, 1958. – С. 200–229.
62. Сірак І. Таким був Остап Вишня // Вітчизна. – 1967. – № 5.
63. Сірак І. «Так і ні»: [Рецензія на збірку поезій І. Богачука «Ні!»] // Літ. Україна. – 1967. – 11 лип.
64. Сірак І. Т. Г. Шевченко і Волинь // Волинь у житті та творчості письменників: Зб. наук. праць. – Луцьк: Вежа, 1999. – С. 22 – 34. Передрук: Волинь у житті та творчості письменників: Зб. наук. праць / Авт.-упор. Н. Г. Сташенко.– Вид. 2-ге, доп. і переробл. – Луцьк: РВВ «Вежа» ВДУ ім. Лесі Українки – ПВД «Твердиня», 2007.– С. 39–47.
65. Сірак І. Типологічне зіставлення творчості Лесі Українки та Яна Райніса у навчальному процесі // Проблеми формування особистості вчителя до всебічного розвитку учнів. – Луцьк, 1989. – С. 194–195.
66. Сірак І. Українські письменники в боротьбі проти буржуазного націоналізму, за дружбу українського і російського народів: Методичні рекомендації. – Луцьк: Волинська обласна організація товариства «Знання», 1982. – 26 с.
67. Сірак І. Фальшива слава: [Рецензія на комедію М. Стельмаха «Кум королю»] // Молодий ленінець. – 1968. – 7 трав.
68. Сірак І. Форум лесезнавців // Рад. літературознавство. – 1981. – № 6.
69. Сірак І. Хороші задатки ліричного хисту // Нове життя. – 1966. – № 7.
70. Сірак І. Червона Волинь в художній літературі: Методичні рекомендації. – Луцьк: Волинська обласна організація товариства «Знання», 1985. – 23 с.